

אני אחיך - אל תשכח!

(תנובה למאמרים בענין תנועת התשובה)

לאחר שקראתי את דבריהם הנאים של הכותבים בגיליונות הקודמים בסוגיית תנועת התשובה בציבור הדתי-לאומי, מצאתי לעצמי זכות להציג צד נוסף בענין מבחינה אישית ומצד זה חכמתי היא כבעל ניסיון, היכול להאיר את הדברים מנקודת ראותו של בעל תשובה. ברי לי שאינני תלמיד-חכם, אלא יהודי פשוט. אולם אף על פי כן רוצה אני להיות בדבריי אלה שופר להרבה בעלי תשובה שהכרתי. במידה רבה אלו הן הרגשותיי ודבריי, שניסיתי להכניס בהם מרגשותיהם של בעלי תשובה אחרים והרפתקאותיהם, ואני מקווה שמתוך הצעת הדברים תצמח תועלת במידת-מה.

א. הסיפור האישי

ראשית, ברצוני להציג את סיפורי האישי ומתוכו להאיר מספר נקודות: אני בן 31, גדלתי במשפחה מסורתית, בגיל 13 התחלתי להתפלל שלוש פעמים ביום ולהניח תפילין ביחידות ולהיזהר בכשרות. לא היה בדבר זה תשובה ממחשבה אלא תשובה מתוך אהבת המסורת והתקשרות לעבר של עם ישראל. הייתי מגדיר זאת כ"תשובה הדרגית ופתאומית". "הדרגית", משום שההתקדמות הרוחנית המעשית נמשכה באופן הדרגתי, ו"פתאומית", משום שלא הייתה בעצם סיבה מודעת לחזור בתשובה. זוהי כמין תשובה אל האבות של גילוי אמונה, אף אחד מחברי לא ידע שאני מתפלל.

בגיל 18, עם גיוסי לצבא, החלטתי לחזור בתשובה בהכרה שלימה. היה לי קשר מסוים עם הרב הצבאי ביחידתי, אבל אף על פי שהייתי מעוניין, לא הצלחתי למצוא קשר ברמת החיילים הדתיים או הרבנים באזורי, קשר היכול לחזק את לימוד התורה ושמירת המצוות שלי. לאחר שחרורי למדתי מספר שנים ב"מכון מאיר" ובישיבות שונות.

ב. מכון מאיר

"מכון מאיר" הוא מקום נפלא לכל אדם ובפרט לבעלי תשובה, עם זאת אינו נותן מענה שלם לסוגי בעלי התשובה השונים. "מכון מאיר" מצליח לטפל בעיקר בבני 21-32. אין הוא מתעסק בסיוע לילדים או נערים, שהחליטו לחזור בתשובה ולפעמים מושכים אחריהם את בני משפחתם, לא בחיילים באופן מיוחד (אמנם יש חיילים שמגיעים ל"מכון",

אך מספרם לא גדול), לא ביחידים שעברו בהרבה את גיל 30, ולא במשפחות. מטעם זה די ברורה הסיבה מדוע הטיפול בקבוצות גיל אלו מגיע לידי "ערכים" וכדו'. רוב האנשים, המגיעים ל"מכון מאיר" לומדים בו פחות משנה, וגם הלומדים בו מספר שנים לא בהכרח יוצאים עם היקף גדול בתורה, אין ספק, שרבים מהם מחנכים את ילדיהם לאהבת התורה, ארץ ישראל ועם ישראל כפי שקיבלו ב"מכון" ובמקומות שונים. אין ספק שהם מהווים נקודת אור של שאיפה לקודש ודחיפה לתוספת קודש במקומותיהם בשקט ולא בקולות וברקים, אבל לאורך השנים, אינם, למרבה הצער, בעלי בקיאות ועיון בתורה. חלק מהציבור המגיע ללמוד הוא בוגר ישיבות תיכוניות או ישיבות הסדר וישיבות גבוהות, שמגיע לקבל תוספת בלימודי אמונה או לימוד באווירה אחרת, יותר חווייתית. פעמים רבות זוהי התחנה האחרונה שלו בעולם הישיבות. חלק גדול מהציבור בא בזכות השמועה שזה מקום נחמד, או שחבר שלו לומד ב"מכון". נראה לי שנחת רוח היא דבר חשוב, אבל אינה הכל בכדי לקבץ שבים בתשובה. כמו-כן מצבו הכלכלי של מוסד זה לאורך שנים, כנראה, מעיד, שציבורנו היקר לא מספיק מעריך את זיו אורו של המכון.

ג. הטיפול בחוזר בתשובה

אולי זהו הביטוי ליחס האמביוולנטי של הציבור לנושא התשובה: מצד אחד רוצים לראות הרבה בעלי תשובה, ומצד שני לא מתאמצים יתר על המידה לחזק את התשובה ככלל ואת תנועת התשובה בפרט. נקודה זו באה לידי ביטוי, למשל, בשידוכים. סיפורי תשובה הם דבר מעניין. ולפעמים בחורות בחוסר רגישות חפצות לשמוע "סיפור טוב הערב", ולא פעם נדמה שחבל לה שהבחור כבר "עבר" במקום הרחני שהיא עומדת בו. כי במקום שהיא מחפשת עבירות וחטאים - בהם, והבחור בעל התשובה הוא צדיק גמור. פעמים רבות חשבתי לעצמי: "למה חזרתי בתשובה!:". חזרה בתשובה מביאה לידי בדידות. בדידות מביאה למפגש עם אנשים נחמדים שמצד אחד הם רוצים לעזור, אולם לעתים אין הם מספיק רגישים כדי שלא לפגוע בחוזר בתשובה. אבל אמרתי לעצמי: "בחרת ללכת בדרך ישרה ולהידמות לאבות, שהלכו לאורך ולרוחב הארץ שתהא נוחה להיכבש לבניהם, מה איכפת לך שקצת יציקו לך וידרכו עליך, ובלבד שתהא דרך התשובה נוחה להיכבש לעם ישראל!". לא פעם אני חושב לעצמי, שאם הייתי לומד זמן מסוים במסגרת חרדית, הייתי היום יותר מלא בתורה, הן מצד הסבלנות והרצון שראיתי אצל אנשים רבים ושונים לעזור לאדם לפתור את בעיותיו האישיות והן מצד החפץ העצום לסייע לאדם להתגדל בתורה. פגשתי בצבא הסדרניקים משיבות שונות, וקשה להגיד שהתפעלתי מאוד מעולם המצוות שלהם בכלל ומקביעת עיתים לתורה בפרט. הדברים אמורים אפילו בזמנים מרווחים ושלווים ללא משימות. וכל שכן שלא הצלחתי למצוא לי אפילו חברותא מזדמן בדברים פשוטים בתורה או מחשבה, וכן להתעניין ולעזור לי בבעיות פשוטות של חיבוטי הנפש שלי - מה שפשוט וברור אצל חרדים רבים שפגשתי. גם תלמידי חכמים לא טרחו להעמיק לחקור ולעזור בפנייתי אליהם. חרף ריבוי ענייניהם, ציפיתי ליותר התעניינות וחשבתי ש"את פתח לך" לא שייך רק לפסח.

נקודה נוספת שחשבתי לעורר עליה היא הדרכה לצניעות וחי משפחה, שבקבלתה יש בכוחם של בעלי תשובה להיות נושאי כוח יושר החיים בעוצמה גדולה ולהקרין על בניהם וסביבתם חיי אושר.

לנוכח הדברים אני מקווה שאזכה להיות צדיק גמור וגם לעזור לכמה אנשים להיות קצת בתשובה תמיד.

